MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro

Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

On mahdollista, että toisin ajatteleva on ihan kunnon ihminen, jonka näkökannoista voi ottaa opikseen. **TURUN PIISPA KAARLO KALLIALA TURUN SANOMISSA**

Epävarmuudessa turvataan kiinteään

Kiinteä omaisuus lisää kiinnostavuuttaan sijoituskohteena.

Maaseudun Tulevaisuuden teettämän kyselyn perusteella joka viides suomalainen pitää metsään sijoittamista kiinnostavana. Vielä useampaa, joka kolmatta, kiinnostavat muut kiinteistöt (MT 13.5.).

Kyselyn toteutti kuunvaihteessa MT:n toimeksiannosta Gallup Elintarviketieto. Vastaajia oli yhteensä 1147.

Kyselyn selkein muutos on pörssin kiinnostavuuden väheneminen. Vain harva vastaajista oli ehtinyt perehtyä hallituksen päättämään osinkoverotuksen muutokseen, mutta eniten kiinnostus pörssisijoittamiseen väheni juuri veropäätökseen perehtyneillä.

Rahastot, vakuutukset ja pankkitalletukset kiinnostavat sijoituksina kukin edelleen noin 20:tä prosenttia vastaajista. Kyselyn mukaan myös niiden kiinnostavuus heikkeni veropäätösten seurauksena.

Suurimmalla osalla suomalaisista ei ole varsinaista ”ongelmaa” ylimääräisen, sijoitettavan rahan kanssa. Silti sijoittajien mieltymyksillä on myös heidän omaa elinpiiriään laajempia vaikutuksia.

Moni ”sijoittaa” varojaan kiinteistöihin valitsemalla omistusasunnon vuokra-asumisen sijaan. Se, kuinka paljon muuta sijoituspääomaa asuntomarkkinoille suuntautuu, vaikuttaa sekä asuntojen hintoihin että asumisen ja rakentamisen kustannuksiin.

Merkillepantavaa MT:n kyselyssä oli, ettei sijoittaminen listaamattomiin yrityksiin kiinnostanut juuri ketään. Luultavasti listaamattomissa yrityksissä löytyisi kuitenkin lukuisia tulevaisuuden menestyjiä, jotka muuttaisivat sijoittajien varoja kasvuksi ja työpaikoiksi – hyvän tuoton ohella. Ehkä näistä sijoituskohteista ei tiedetä riittävästi.

Euron ja Euroopan tulevaisuuteen liittyvä taloudellinen epävarmuus lienee keskeinen syy kiinteistöjen suosion kasvuun sijoittamisessa.

Epävarmuuden keskellä kiinteistöt tarjoavat rahalle turvapaikan. Metsä, pelto tai rakennus eivät häviä, vaikka raha ja muut arvopaperit menettäisivät arvonsa.

Tunnettu totuus Suomessa on, että maa pitää arvonsa. Maata ei valmisteta lisää. Siksi sitä mieluummin ostetaan kuin myydään.

Kansantalouden kannalta on kuitenkin suuri merkitys sillä, mihin sen pääomia sijoitetaan. Tuotantoon sijoitettu euro saa kansantaloudessa aikaan tavaraa, palveluita ja työpaikkoja. Kun sijoituksella tavoitellaan vain arvon

Metsä, pelto tai rakennukset eivät häviä. Raha ja arvopaperit voivat sen tehdä.

nousua tai turvaamista, euro makaa usein tuottamattomana.

Suomen ja koko Euroopankin tärkein tavoite on luoda uskoa yritysten kasvulle ja tuotannollisille investoinneille. Vain niiden avulla Eurooppa voi ratkaista väestön ikääntymiseen ja valtioiden velkaantumiseen liittyvät ongelmat.

Raaka-aineille tarvitaan korkeaa jalostusta, palveluille kansainvälistä kilpailukykyä.

Euromaat ja Euroopan keskuspankki ovat viime vuosina pumpanneet ongelmavaltioiden ja -pankkien tukemiseksi niiden kassoihin rahaa satoja miljardeja euroja. Ne ovat kuluneet velkojen ja vastuiden kattamiseen.

Pankkien ja valtioiden velkojat ovat saaneet omansa, mutta missä tämä raha on nyt? Se ei ole hävinnyt, vaan etsii uusia kohteitaan – ja löytää niitä varmasti myös Euroopasta, kunhan talouden elpymisestä saadaan uskottavia merkkejä.

Vaikka inflaatio on toistaiseksi hidastunut, sen nopeaa kiihtymistä pelkäävät monet asiantuntijat. Näin käy, mikäli markkinoilta vetäytynyt raha palaa sinne nopeasti takaisin.

Suomalaisten sijoitusmieltymykset kuvaavat varovaista mielialaa. Se on ymmärrettävä, kun koko yhteisvaluutan kohtaloon liittyy arvailuja.

Metsämaa on turvallista omaisuutta. Sen arvo – kuten myös pellon – voi kuitenkin pitkällä aikavälillä perustua kestävästi vain maa-alalla tuotettuihin hyödykkeisiin.

> **Maata ei valmisteta lisää. Siksi sitä mieluummin ostetaan kuin myydään.**

Maalämpö säästää

Yksi viime vuosien tehokkaimmista energiansäästäjistä on ollut lämpöpumppu. Sekä maasta lämpöä keräävät maalämpöpumput että ilmasta lämpöä vaihtavat ilmalämpöpumput ovat tulleet varsinkin omakotitalojen suosikeiksi.

Lämpöpumppu on oikein käytettynä tehokas energiansäästäjä. Moni talonomistaja on voinut todeta sähkölaskunsa pienentyneen merkittävästi lämpöpumppuinvestoinnin tuloksena.

Lämpöpumppukaan ei ole patenttilääke energialaskuun, ja investointi kannattaa suunnitella huolella. Myös lämpöpumppu käyttää sähköä, tosin parhaassa tapauksessa vain kolmanneksen tai neljänneksen siitä mitä se tuottaa lämpönä. Suomessa, jossa suuri osa taloista lämmitetään joko öljyllä tai suoralla sähköllä, on lämpöpumppu usein energiatehokas ratkaisu.

Lämpöpumpun vaihtoehtona on tavallisesti pelletti tai hake. Molemmilla ratkaisuilla on etunsa ja molemmat säästävät energiaa. Riippuu kohteesta, kumpi ratkaisu on parempi.

Padasjoen kunnassa on ryhdytty suoranaisiin talkoisiin vanhojen öljykattiloiden vaihtamiseksi maalämpöön. Jos vaihtoehtona on investointi uuteen öljyä käyttävään kattilaan, on monen talonomistajan ratkaisu hyvin perusteltu. Padasjoki pyrkii hiilineutraaliksi kunnaksi yhdessä yhdeksän muun kunnan kanssa.

Hinku-kunnat ovat sitoutuneet vähentämään kasvihuonepäästöjään 80 prosenttia vuoteen 2030 mennessä.

Padasjoki on ollut tässä Hinku-hankkeessa aktiivinen kunta. Kunta on jo saavuttanut suuret päästövähennykset siirtymällä kaukolämmössä öljystä hakelämpöön. Kunnan hakelämpölaitos säästää vuodessa jopa miljoona litraa polttoöljyä.

VIERASYLIÖ

Tilusrakenne pirstoutuu vauhdilla

Maassamme suoritetut tilusjärjestelyt ovat olleet seurausta etupäässä muuttuneista yhteiskunnan oloista.

Suuren Pohjan sodan jälkeen ilmennyt tarve kohottaa maataloustuotantoa aiheutti isojaon toimeenpanon 1700-luvun loppupuolella. 1800-luvun loppupuolella todettiin, ettei isojaolla aikaansaatu kiinteistörakenne vastannut modernisoituneen maatalouden vaatimuksia. Tästä johtuen lakiin kirjoitettiin määräykset uusjaosta.

Tarve kasvaneen tilattoman väestön asuttamiseen ja elinolojen parantamiseen johti itsenäisyytemme alkutaipaleilla vuokra-alueiden lunastamislainsäädännön syntymiseen.

Sotiemme jälkeen alueluovutukset ja rintamamiesten asuttamistarve taasen saivat aikaan maanhankintalain toimeenpanon.

Isojakoja saatiin toimittaa suhteellisen vakaissa oloissa, mutta uusjakojen aikana yhteiskuntamme koki syvällisen rakennemuutoksen, jonka vaikutukset heijastuivat myös tilusjärjestelytoimintaan.

Tähän vaikutti ennen kaikkea maanvuokrakysymysten käsittely ja hoito 1920-luvulla, pika-asutus- ja maanhankintalain toteuttaminen 1940-luvulla, sotien jälkeinen elinkeinorakenteen muutos ja sitä seurannut kaupungistuminen 1950-luvulla, ja ylituotanto-ongelmat 1960-luvulla.

Rakennemuutos pirstoo tilusrakennetta

Suomea voidaan pitää aina 1960-luvulle saakka agraarivaltiona, jonka maatalouspolitiikka pyrki kasvattamaan tuotantoa omavaraisuuden saavuttamiseksi lähinnä peltoalaa kasvattamalla.

Urho Kekkosen presidenttikauden aikana Suomi muuttui kuitenkin moderniksi teollisuus- ja palveluyhteiskunnaksi. Muutoksen taustalla vaikutti eri puolella Eurooppaa saavutettu maataloustuotteiden omavaraisuus, joka aiheutti vaikeuksia ylijäämätuotannon viennille ja johti nopeasti maatalouspolitiikan muuttumiseen.

1960-luvulla kaupungistuminen alkoi voimistua ja maaseutu autioitua väestön muuttaessa teollisuuskeskuksiin.

Maatalouden tilamäärä on vähentynyt jo lähes 50 vuotta. Vuonna 1960 tiloja oli yli 300 000, kun niitä vuonna 2011 oli enää noin 61 000. On ennustettu, että tilamäärä putoaa vuoteen 2020 mennessä noin 45 000 tilaan.

Maatalouden rakennemuutos vaikuttaa peltoalueiden tilusrakenteeseen. Tilusrakenteella tarkoitetaan peltolohkon kokoa, sen etäisyyttä viljelijän talouskeskuksesta ja maanviljelijällä viljelyksessä olevien lohkojen lukumäärää.

Koska tilusrakenne määrittää sen, kuinka kauan viljelyyn kuluu aikaa, on sillä välitön yhteys maatilan kannattavuuteen.

Keskimäärin 17 peltolohkoa

Suomessa oli vuonna 2011 yhteensä 973 554 peltolohkoa, joiden yhteispinta-ala oli

> **Peltolohkojen keskikoko on 2,37 hehtaaria.**

2 302 153 hehtaaria. Yksi tila viljelee keskimäärin 17 eri peltolohkoa.

Peltolohkojen keskikoko on Suomessa 2,37 hehtaaria. Suurimpia, keskimäärin yli kolmen hehtaarin kokoisia peltolohkoja viljellään Kanta-Hämeessä (3,18 ha) ja Uudellamaalla (3,13 ha).

Peltolohkojen keskikoko ei ole juurikaan muuttunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tuoreimman tutkimustiedon valossa tavoitteellinen lohkokoko, mikä kasvaa vuosi vuodelta maatalouskoneiden kehityksen ja suuruusrationalisoinnin seurauksena, on tällä hetkellä noin kuusi hehtaaria. Tätä pienemmistä lohkoista siis aiheutuu haittaa maatalouselinkeinon harjoittamiselle.

Peltolohkojen keskimääräinen talouskeskusetäisyys on Suomessa 3,28 kilometriä. Pisimpiä, keskimäärin yli 3,5 kilometrin pituisia viljelysmatkoja tehdään Lapissa, Kainuussa, Pohjanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla.

Merkille pantavaa on, että peltolohkojen keskimääräinen talouskeskusetäisyys on kasvanut yli 80 prosenttia viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Tiedetään, että maatalouden rakennekehitys tulee olemaan voimakasta seuraavilla vuosikymmenillä. Tilakoon kasvu tulee keskittymään suurimpiin yksiköihin. Vuodesta 2007 lähtien ovat enää kasvaneet vain yli 75 hehtaarin suuruiset tilat.

Tämä rakennekehitys tulee aiheuttamaan tilusrakenteen pirstoutumista erityisesti talouskeskusetäisyyden osalta. Voidaan arvioida, että vuonna 2020 peltolohkojen keskimääräinen pinta-ala tulee olemaan 2,3 hehtaaria ja keskimääräinen talouskeskusetäisyys jopa 6 kilometriä.

Huonosta rakenteesta miljardien tappiot

Pirstoutunut tilusrakenne heijastuu ennen kaikkea maatalouden kannattavuuteen. Pieniä peltolohkoja on kallista viljellä, sillä mittakaavaetuja ei päästä pienillä peltolohkoilla hyödyntämään.

Yhtälailla etäällä talouskeskuksesta sijaitsevat peltolohkot kuluttavat turhaan resursseja. Lisääntyvästä kulkemisesta johtuen myös maatalouden ilmastopäästöt tulevat kasvamaan merkittävästi.

Pirstoutunut tilusrakenne nostaa tuotantokustannuksia eniten Etelä-Pohjanmaalla, Varsinais-Suomessa ja Pohjois-Pohjanmaalla. Kokonaisuudessaan pirstoutunut tilusrakenne aiheuttaa Suomessa vuosittain noin 176 miljoonan euron tappion kalliimpien tuotantokustannusten muodossa.

Tulevaisuudessa huonon tilusrakenteen aiheuttamat kustannukset tulevat yhä kalliimmiksi, sillä pirstoutunut tilusrakenne kohdistuu nimenomaan suuriin tiloihin, joissa on suurimmat koneet ja kallein työaika.

Lisää vauhtia tilusjärjestelyyn

Peltolohkojen yhdistämismahdollisuudet ovat Suomessa hyvät. Alueelliset vaihtelut ovat kuitenkin suurehkoja.

Parhaimmat edellytykset tilusjärjestelytoiminnalle ovat Etelä-Pohjanmaalla, Satakunnassa, Varsinais-Suomessa ja Pohjanmaalla. Myös muista maakunnista löytyy kuntia, joissa edellytykset tilusjärjestelytoiminnalle ovat hyvät.

Kymmenen vuotta sitten arvioitiin, että mikäli tilusjärjestelytoiminnan tuotanto säilyy nykyisellä tasollaan (noin 10 000 hehtaaria vuodessa), saadaan tilusrakenne korjattua noin 75 vuoden kuluessa.

Uusimman tutkimustiedon valossa voidaan arvion todeta olevan liian optimistinen, sillä nykyisellä tuotantovolyymillä tilusrakenne pirstoutuu nopeammin kuin sitä saadaan korjattua.

Suunnan kääntäminen vaatisikin tilusjärjestelyjen tukemismomentin kaksin- tai kolminkertaistamista nykyisestä noin viiden miljoonan euron tasosta.

Näin toimimalla olisi mahdollista saada maassamme jo noin 700 vuotta tehdyt tilusjärjestelyt päätökseen kuluvalla vuosisadalla.

JUHANA HIIRONEN

Kirjoittaja on johtava asiantuntija Maanmittauslaitoksen kehittämiskeskuksessa.

PÄIVÄN KUVA

HELENA RAIKAS

Kevät kukkien tulevi

Lämpenevä kevät tuo tullessaan myös värit. Eteläs-sä puut puskevat lehtiä ja maa kukkia.
Helena Raikas kuvasi tämän hämeenkylmänkukan ja kangasvuokon risteymän äitienpäivänä Hämeenlinnan Tuuloksessa. Kantalajien kukinta alkaa olla päättymässä, mutta risteymät kukkivat kauniisti. Kaikki ovat rauhoitettuja.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: JUSSI MARTIKAINEN

Luonto kuolee, ja syyllinenkin tiedetään

Ympäristökeskustelusta voi päätellä maailmanlopun olevan pian käsillä. Ilmasto on pilattu, vesistöt samoin. Eläinlajit kuolevat sukupuuttoon.

Ihmisen asema on hyvin kiusallinen. Puhtaasti luonnon kannalta ihminen on täysin tarpeeton olio – eikä vain tarpeeton, vaan suorastaan tuhoisa.

Syntilista on pitkä. Piittaamattomuuttaan ja omaa etua tavoitellen ihminen kaataa metsät, ojittaa suot, patoaa vesistöt, raivaa surutta peltoa, kaivaa malmeja kuin myyrä ja tupruttelee turpeet, öljyt ja kivihiilet savuna taivaalle.

Ihminen lisääntyy holtittomasti, paskoo juomavedet, levittää kasvi- ja hyönteismyrkkyjä, kylvää ahneuksissaan apulantoja, tyhjentää meren kaloista, lypsää, tappaa, nylkee ja syö eläimet. Kaiken tämän päälle ihminen lentää lomalle Thaimaahan ja tuhoaa ilmakehän mennessään.

Oikein pirullinen tapaus koko ihminen. Ei ihme, jos tällaisesta toiminnasta tulee huono omatunto.

Vihreiden kantaisä Pentti Linkola esitti jo aikoja sitten ratkaisun ongelmaan: Saisi kuolla sukupuuttoon koko ihminen.

> **Ihminen lisääntyy holtittomasti, paskoo juomavedet, levittää myrkkyjä ja apulantoja, tappaa, nylkee ja syö eläimet...**

jussi.martikainen@maaseuduntulevaisuus.fi

Ei haittaisi, jos sodat ja luonnonkatastrofit hieman edistäisivät asiaa.

Kalastaja-filosofin toive on toteutunut maailman väestönkasvua hitaammin.

Syyllisyys ei ole helpottanut. Se tuntuu vaivaavan erityisesti tiedostavaa ja koulutettua kaupunkiväestöä. Tämä on ymmärrettävää, koska ympäristöä kuormitetaan juuri kaupunkilaisten suuren kulutusinnon vuoksi.

Herkimmille kaupunkiasujille on tullut pysyvästi paha mieli. Omaatuntoa voi onneksi puhdistaa syyttämällä maa- ja metsätaloutta vesistöjen pilaamisesta ja luonnon tuhoamisesta.

Moni muukin maaseudun elinkeino tuntuu kaupunkilaisesta eettisesti ja ympäristöllisesti arveluttavalta. Ahneesti maalaiset pyrkivät vielä saamaan taloudellista voittoa luonnon kustannuksella.

Ääripäät hallitsevat keskustelua. Meidän maalaisjunttien mielestä muiden ei tarvitsisi juuri tulla neuvomaan meitä tekemisissämme. Kaupunkien vihreimmässä ajattelussa on taas vaikea ymmärtää, miksi kenenkään yleensä pitää asua maalla luontoa tuhoamassa.

Kun kiistat hallitsevat julkisuutta ja elättävät mediaa, jää huomaamatta, että valtaosa suomalaisista löytää konsensuksen luonnonvarojen hyödyntämisen ja ympäristökysymysten välillä.

Ihmiskunta elää vain luonnonvaroja hyödyntämällä. Elämä puolestaan jää lyhyeksi, jos hyödyntäminen ei ole kestävää.

Kestävyyden rajoja koetellaan jatkuvasti maailman väestön ja sen elintason ja kulutuksen kasvaessa. Väestö ja kulutus keskittyvät kaupunkeihin – luonnonvarat on hajasijoitettu laajoille maaseutualueille.

Linkolalainen ratkaisu järjestyisi helposti. Jos vaikkapa ruuan ja energian tuotanto lopetettaisiin kokonaan, maatalouden päästöt loppuisivat, ja samalla päästäisiin nopeasti eroon myös kaupunkien jätevesiongelmista.

Ruuaton ja energiaton talous olisi puhdasta taloutta. Talvipakkasilla tulokset nähtäisiin muutamassa viikossa. Luonto kiittäisi.

Ihminen on kuitenkin ottanut oikeudekseen täyttää maan ja tavoitella päivä päivältä helpompaa ja parempaa elämää. Tämän toteutuminen vaatii yhteisymmärrystä siitä, kuinka luonnonvaroja hyödynnetään.

Ympäristöintoiluakaan ei pidä ylenkatsoa. Vaikka se vaikuttaa usein kiusalliselta, on sillä myös ansionsa.

Ilman aktiivista ympäristöliikettä – jota muiden muassa Linkola aikanaan käynnisteli – moni asia olisi huonommin. Ympäristön arvo ja luonnonvarojen kestävä käyttö ymmärretään nykyisin kaikilla toimialoilla ja kaikissa poliittisissa puolueissa.

Sama toistunee nykyisen ympäristöaktivismin suhteen. Kun siitä kuoritaan enin hörhöily ja fanaattisuus, jäljelle voi jäädä ihan järkeviä asioita.

Maaseutu saanee jatkossakin luvan ruokkia kaupunkeja ruualla ja energialla, kunhan lupahakemus on oikein täytetty. Koska hakemuskaavakkeet suunnitellaan yhä useammin kaupungissa, lupaehdoista voi tulla välillä kummallisia.

Maaseudulla kannattaa kuitenkin muistaa, että kaupunkilainen on myös asiakas – ehkä välillä hankala, mutta asiakas joka tapauksessa.

Ja asiakashan on aina oikeassa. Tai ainakin kannattaa antaa hänen luulla olevansa oikeassa.

LEHTIKATSAUS

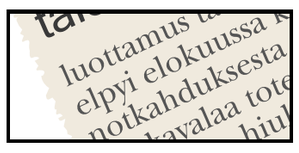

Apu nuorelle saatava kuntoon

Itä-Savo hämmästelee, kuinka alle 15-vuotiaiden lasten masennuslääkereseptien määrä on noussut nopeasti.

”Jos kyse on siitä, että nuorten normaaliin kasvamiseen ja kehittymiseen kuuluvia murrosiän vaikeuksia turrutetaan lääkkeillä, kyse on medikalisoimisesta, ja se on huolestuttavaa. Arveluttavaa on myös, jos mielenterveysasioihin syvällisemmin perehtymätön terveyskeskuslääkäri kirjoittaa lääkereseptin vain siksi, ettei terapiahoitoa ole saatavilla.”

”Masentuneisuus ei ole sen hävettävämpää kuin ruumiillinenkaan sairastaminen. Mutta yhtä lailla kun sairauksissa yleensäkin kartoitetaan lääkehoidon rinnalla myös muut keinot auttaa potilasta, on se syytä tehdä mielenterveydenkin horjuessa.

Masentuneisuuden vuoksi eläköityneistä suomalaisista vain joka kymmenes on saanut apua terapeutilta. Tilanteen voi olettaa lasten ja nuorten kohdalla olevan vieläkin hullummin.

Perusterveydenhuolto tarvitsee pikaisesti lisävoimia asian tolalleen saamiseksi.”

Punainen tupa pitää pintansa

Hämeen Sanomat toteaa, että valtaenemmistö suomalaisista haluaa asua väljästi luonnonkauniilla ja rauhallisella alueella.

”Vain pieni vähemmistö kaipaa kaupunkimaista tiiviisti rakennettua asuinympäristöä.

Tiedot käyvät ilmi Kunnallisalan kehittämissäätiön tuoreesta tutkimuksesta. Sen mukaan kansalaiset arvostavat myös asuinalueensa hyvää mainetta. Tosin syrjäisten seutujen pitkät asiointimatkat olivat suurin syy viihtymättömyyteen.

Suomalaiset ovat edelleen melkein metsäläiskansaa, sillä peräti puolet tutkimukseen vastanneista haluaa elellä omissa oloissaan kenenkään häiritsemättä.

Punainen tupa ja perunamaa pitävät pintansa.”